

Antwerpen, 19 februari 2016

Boekvoorstelling *Gij nu*

Goedenavond geachte aanwezigen!

Ik beken U: ik ben verliefd op Griet. Zo bijzonder is dat niet, ik ben ervan overtuigd dat ook gij verliefd zijt op Griet. (U ziet, ik begin vanzelf al Vlaams te spreken.) Wij allen, zoals we hier zitten, zijn verliefd op Griet. Wij hadden dit liever voor onszelf gehouden, dus zitten we hier met zijn allen wat ongemakkelijk bijeen. Het verklaart ook waarom het succes van Griet zo'n stil succes is. Iedereen had haar het liefst voor zichzelf gehouden. Maar dat gaat niet, nee dat zal niet meer gaan. We zijn met z'n allen net te laat gekomen, we mogen haar boeken lezen, en dat doen we met grote gretigheid.

Mij wordt vaak gevraagd, en daarom sta ik vermoedelijk hier: wat is, denkt u, het geheim van Griet?

Uit zo'n vraag alleen al valt veel te halen. Als ik de vraag – wat is het geheim van Griet? – nader bekijk, dan beluister ik daarin de veronderstelling: wat kan er aan iemand die, ook met al dat succes van haar, zo ongewoon gewoon is gebleven, eigenlijk eh... zo bijzonder zijn? Daarbij moet opgemerkt worden dat Griet in interviews en optredens haar uiterste best doet om haar hand er niet voor om te hoeven draaien. Dat schrijven fladdert haar zo'n beetje aan. Och, zo'n dialoog, die hoort ze eenvoudigweg, in haar hoofd, zoals een ander als hij het raam open doet de vogeltjes hoort zingen, daar hoeft zij zelf geen moeite voor te doen. En tja, die personages, die komen in en uit lopen, je hoeft de deur maar open te zetten en voilà, daar komen de eerste gasten al aan.

Dat bedoel ik dus, daar kun je toch alleen maar verliefd op worden?

Helemaal onweerstaanbaar vind ik de kleine gemenigheidjes die ze door haar zinnen strooit, als het kleine toefje gif dat het zaakje op smaak brengt en het precies de nodige scherpte geeft. Vergelijkingen trekken met andere auteurs moet men niet te snel doen, en zeker niet als een schrijver zijn feestje viert en voor één dag mag dromen dat ie de enige is op deze hele wereld, maar lezend in de verhalen van *Gij nu* moest ik af en toe aan Willem Elsschot denken. Dat mag geloof ik wel, we zijn met zijn allen naar Antwerpen gelokt en dat zal Griet niet per ongeluk hebben gedaan. Net als in *Villa des Roses* blijven haar personages bijfiguren, passanten. Het is het leven dat over hen heen dendert. En zij maar hulpeloos spartelen. De klinische methode noemt men dat. Geef ze een gebrek en een gemis en een schop onder hun kont. Ginds is het leven, sukkel, ga het maar zoeken op je manke pootjes. De personages worden op afstand gehouden, en juist daardoor word je er als lezer naar toe getrokken. Het is niet de schrijver, maar de lezer die de personages troost. Die rondborstige menslievende ruimhartigheid die aan Griet wordt toegeschreven, vind ik eerlijk gezegd een beetje overdreven voorgesteld. Mij frappeert namelijk de hardheid waarmee ze verhaal na verhaal het noodlot in de middelmatige levens van haar hulpeloze personages laat toeslaan, gelijk een scheikundige die steeds nieuwe proefdieren in een wisselbad van basen en zuren dompelt. En dan, voor de vorm, ach gut fluisteren. Ja, zielig hè, Griet? Kanker, verkeersongelukken met schuld, vetzucht, imbeciliteit, bejaarden met een verkeerde kleur kunstgebit, en de schrijver maar verzekeren dat het niet hun schuld is, niet hun fout, dat met een beetje liefde ...etc.

Het is waar, in veel verhalen predikt Griet de liefde, het geloof in anderen en de hoop dat het na zo veel misère alleen maar beter kan gaan. Je zou bijna geloven dat het echt zo is. De waarheid is dat men, bij zoveel misère van anderen, zichzelf zienderogen voelt opknappen.

Over de ruggen van de lijdende personages klimmen wij tree voor tree naar het licht. Dat geluk gunnen wij de personages ook, wat ons een nóg beter gevoel geeft dan we al hadden gekregen.

Zelden heb ik mij zo goed gevoeld als na het lezen van *Gij nu*.

Griet, dank je wel voor het ongeluk der anderen, want dat stelt ons in staat om ongegeneerd gelukkig te zijn.

Of, bedenk ik me nu, gaan al die verhalen over ...ons? Nee toch hè?

Daarom smee ik je, en ik denk dat ik hier spreek namens de hele zaal, blijf alsjeblieft van ons houden, zoals wij hier allen, gelijk wij hier zitten, met heel ons onvolmaakte hart houden van jou.

P.F. Thomése